

**DARBS AR JAUNATNI
PAŠVALDĪBĀS
2023. GADĀ**

apsekojuma ziņojums

SATURS

DARBA AR JAUNATNI SISTĒMAS RAKSTUROJUMS	4
Institucionālā sistēma	4
Personāls	5
Finansējums	6
Jauniešu centri	7
Darba ar jaunatni īstenošanas tendences	7
LĪDZDALĪBA UN SADARBĪBA	10
Jauniešu līdzdalības mehānismi	10
Sadarbība ar NVO, kas veic darbu ar jaunatni	11
Sadarbība ar citām struktūrām	11
DARBA AR JAUNATNI STRATĒGISKĀ PLĀNOŠANA	12
Jaunatnes politikas plānošana	12
Nepieciešamais atbalsts	13
Valsts prioritātes	14
DARBS AR JAUNIEŠIEM AR IEROBEŽOTĀM IESPĒJĀM	17
Iesaiste un atbalsts	17
Vide	19
Izaicinājumi un vajadzības	20

IEVADS

2023. gada sākumā 43 Latvijas pašvaldībās dzīvoja 241 177 jaunieši vecumā no 13 līdz 25 gadiem, veidojot 12,8 % no iedzīvotāju kopskaita¹.

Latvijas jauniešu pilnvērtīgai un vispusīgai attīstībai, dzīves kvalitātes uzlabošanai un līdzdalības stiprināšanai ir būtiska nozīme pašvaldībās veiktajam darbam ar jaunatni. Saskaņā ar Jaunatnes likumu "Pašvaldība, pildot savas funkcijas, veic darbu ar jaunatni, ievērojot jaunatnes politikas pamatprincipus un valsts jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentus. Pašvaldība plāno darbu ar jaunatni, izstrādājot pašvaldības jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentus. Pašvaldība nodrošina institucionālu sistēmu darbam ar jaunatni." 2023. gadā stājās spēkā jaunais Pašvaldību likums, nosakot darbu ar jaunatni kā pašvaldību autonomo funkciju.

Izglītības un zinātnes ministrija katru gadu īsteno aptauju par darbu ar jaunatni īstenošanu pašvaldībās iepriekšējā gadā. Aptaujā ir ietverti jautājumi par darbu ar jaunatni institucionālo sistēmu un finansējumu, par darbu ar jaunatni īstenošanu, par jaunatnes politikas plānošanu un sadarbību jaunatnes jomā, kā arī par citiem jaunatnes politikas un darbu ar jaunatni aspektiem. Pirmo reizi aptaujai tika pievienota sadaļa par darbu ar jauniešiem ar ierobežotām iespējām.

Aptauja par darbu ar jaunatni pašvaldībās 2023. gadā tika īstenota 2024. gada janvārī un februārī. Aptaujas ietvaros tika saņemta informācija no visām, 43, Latvijas pašvaldībām. Salīdzināšanai tiek izmantoti dati no aptaujas par darbu ar jaunatni pašvaldībās 2022. gadā.²

---

¹ Saskaņā ar CSP datiem un autoru aprēķiniem.

² Darbs ar jaunatni pašvaldības 2022. gadā: apsekojuma ziņojums. IZM, 2023. *Pieejams:* http://jaunatneslietas.gov.lv/sites/default/files/2023-09/pasvaldibu_aptauja_2022_.pdf

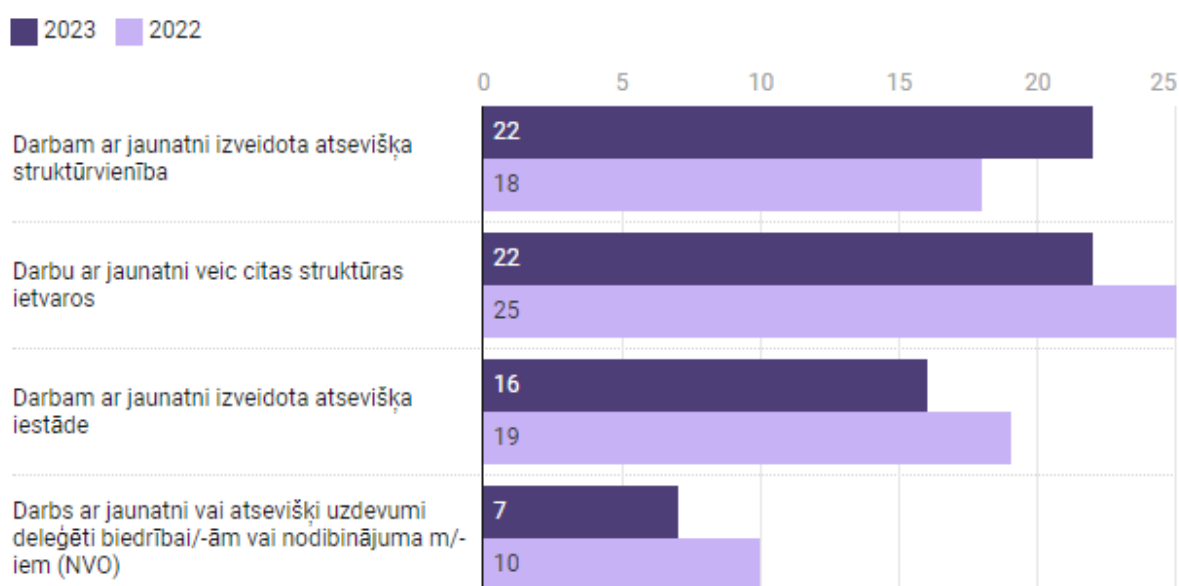
DARBA AR JAUNATNI SISTĒMAS RAKSTUROJUMS

Institucionālā sistēma

Saskaņā ar Jaunatnes likumu pašvaldībai ir jānodrošina institucionālā sistēma darbam ar jaunatni.

2023. gadā 31 pašvaldībā darbu ar jaunatni veica atsevišķa iestāde (16) un/vai struktūrvienība (22), salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu šādu pašvaldību skaits ir pieaudzis, jo, sniedzot datus par 2022. gadu, vismaz vienu no šiem variantiem ir atzīmējušas 27 pašvaldības. Nedaudz samazinājās to pašvaldību skaits, kurās darbu ar jaunatni veic citas struktūras – no 25 pašvaldībām 2022. gadā līdz 22 pašvaldībām 2023. gadā (7 pašvaldībās 2023. gadā tas notika paralēli darbam ar jaunatni atsevišķas iestādes vai struktūrvienības ietvaros), kā arī no 10 līdz 7 saruka to pašvaldību skaits, kurās darbs ar jaunatni vai tā atsevišķi uzdevumi tiek deleģēti NVO, un tikai vienā no šiem gadījumiem darbs ar jaunatni paralēli netika īstenots kādas pašvaldību struktūras ietvaros.

Attēls Nr.1. Darba ar jaunatni institucionāla sistēma pašvaldībās 2023. un 2022. gadā, pašvaldību skaits

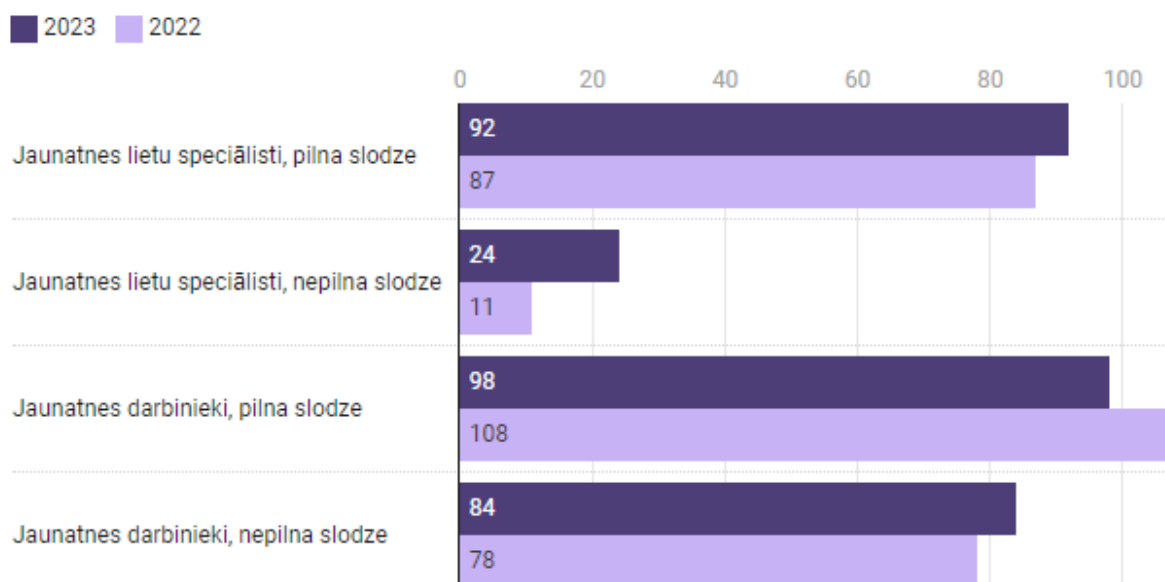

Personāls

2023. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu par 11 % pieauga darbā ar jaunatni iesaistīto personu skaits pašvaldībās – ja 2022. gada beigās pašvaldības algoto jaunatnes lietu speciālistu, jaunatnes darbinieku vai citu pielīdzināmu amatu kopējais skaits bija 268, tad 2023. gadā tas sasniedza 298 (sk. detalizētāk *Attēls Nr. 2.*)³.

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju 2022. gada beigās darbā ar jaunatni tika iesaistītas 278 pašvaldību algotas personas – jaunatnes lietu speciālisti, jaunatnes darbinieki vai citi pielīdzināmi amati (sk. detalizētāk *Attēls Nr. 2.*). 2023. gadā 46 % darba ar jaunatni veicēju, jeb 136 personas, strādāja amatā ilgāk par 3 gadiem (attiecīgi 48 % jeb 136 personas 2022. gadā), 28 % darba stāžs bija no 1 līdz 3 gadiem (26 % 2022. gadā), savukārt 26 % bija uzsākuši darbu 2023. gadā (tik pat daudz 2022. gadā).

Attēls Nr. 2. Darbā ar jaunatni iesaistītās pašvaldību algotas personas, darbinieku skaits.

³ Aprēķinos nav iekļauti Rīgas valstspilsētas pašvaldības brīvā laika centru darbinieki un pašpārvalžu konsultanti.

2023. gada beigās brīvo vakanču skaits jaunatnes lietu speciālistu amatam pašvaldībās bija 11, savukārt jaunatnes darbinieka amatam – 13 (3 un 12 attiecīgi 2022. gadā).

Kopumā var secināt, ka pašvaldībās ir vērojama darba ar jaunatni sistēmas centralizācija, šo funkciju arvien vairāk pārņemot speciāli izveidotām pašvaldības institūcijām, kā arī pieaug darbā ar jaunatni iesaistīto personu skaits.

Finansējums

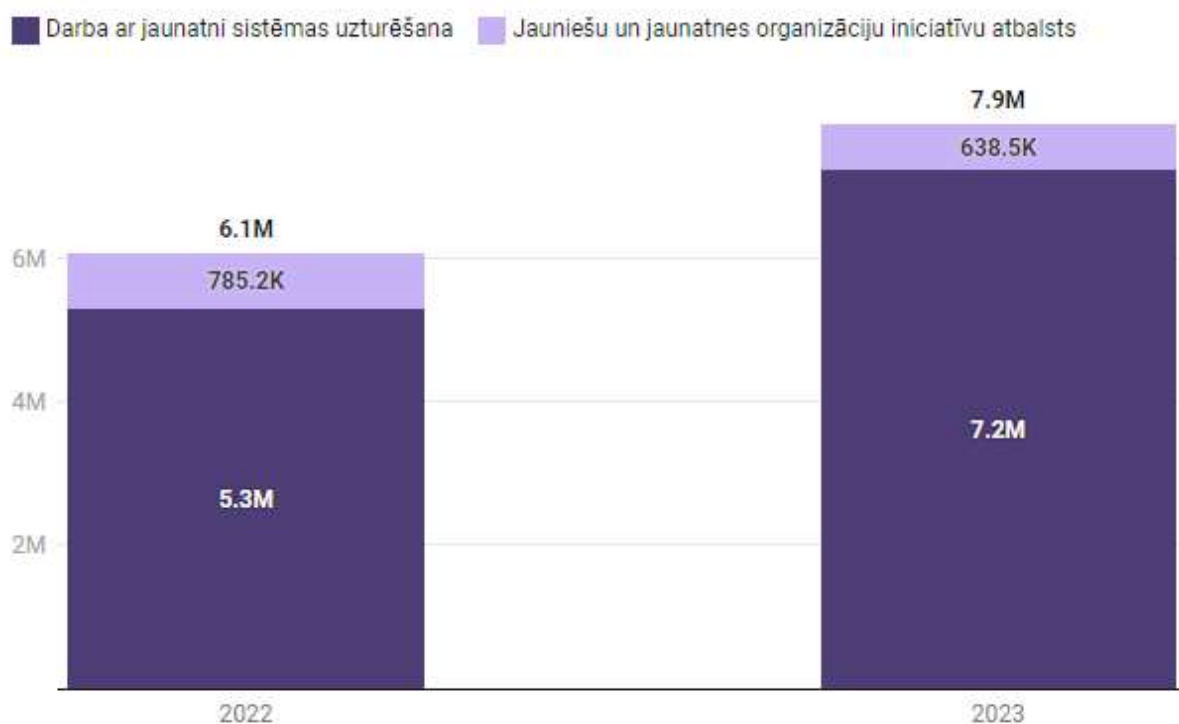
2023. gadā visās 43 pašvaldībās tika nodrošināts ikgadējs budžeta finansējums darba ar jaunatni sistēmas uzturēšanai, t.i. darba ar jaunatni veicēju atalgojumam, infrastruktūras uzturēšanai u.c. Jāņem vērā, ka ne visas pašvaldības ir spējušas aprēķināt šī finansējuma kopējo apjomu, norādot, ka to nav iespējams atsevišķi izdalīt. Atbilstoši sniegtajai informācijai, kopējais pašvaldību budžeta finansējuma apjoms darba ar jaunatni sistēmas uzturēšanai 2023. gadā sastādīja vismaz 7 231 210 EUR (iepriekšējā gadā 42 pašvaldībās finansējums darba ar jaunatni sistēmas uzturēšanai bija 5 292 255 EUR). 34 pašvaldībās tika nodrošināts finansējums jauniešu un jaunatnes organizāciju iniciatīvām, t.sk. projektu konkursiem, kopējā apjomā 638 507 EUR (2022. gadā attiecīgi 31 pašvaldība un 785 247 EUR). Tādējādi kopējais pašvaldību budžeta finansējums darbam ar jaunatni 2023. gadā sastādīja vismaz 7 869 717 EUR, pieaugot par 29 % salīdzinājumā ar vismaz 6 077 502 EUR 2022. gadā.

39 pašvaldībās (par 2 vairāk nekā 2022. gadā) tika sniegts materiālais un/vai pakalpojumu atbalsts jaunatnes organizāciju vai jauniešu iniciatīvu grupu īstenotiem projektiem un aktivitātēm.

Tāpat kā gadu iepriekš 38 pašvaldībās tika piesaistīts projektu finansējums jaunatnes jomas projektu īstenošanai. Pašvaldības ir saņēmušas atbalstu

Jaunatnes politikas valsts programmas, "Erasmus+", "Eiropas solidaritātes korpusa", "PROTI un DARI!" un citu programmu ietvaros.

Attēls Nr. 3. Pašvaldību budžeta finansējums darbam ar jaunatni, EUR.

Jauniešu centri

2023. gadā 41 pašvaldībā darbojās 176 pašvaldību dibinātie un uzturētie jauniešu centri vai līdzīgās neformālās izglītības un brīvā laika iestādes (2022. gada 40 pašvaldībās tie bija 173), kā arī 18 NVO dibinātie un uzturētie jauniešu centri (19 tādi centri 2022. gadā). Neviena jauniešu centra 2023. gadā nebija divās pašvaldībās.

DARBA AR JAUNATNI ĪSTENOŠANA

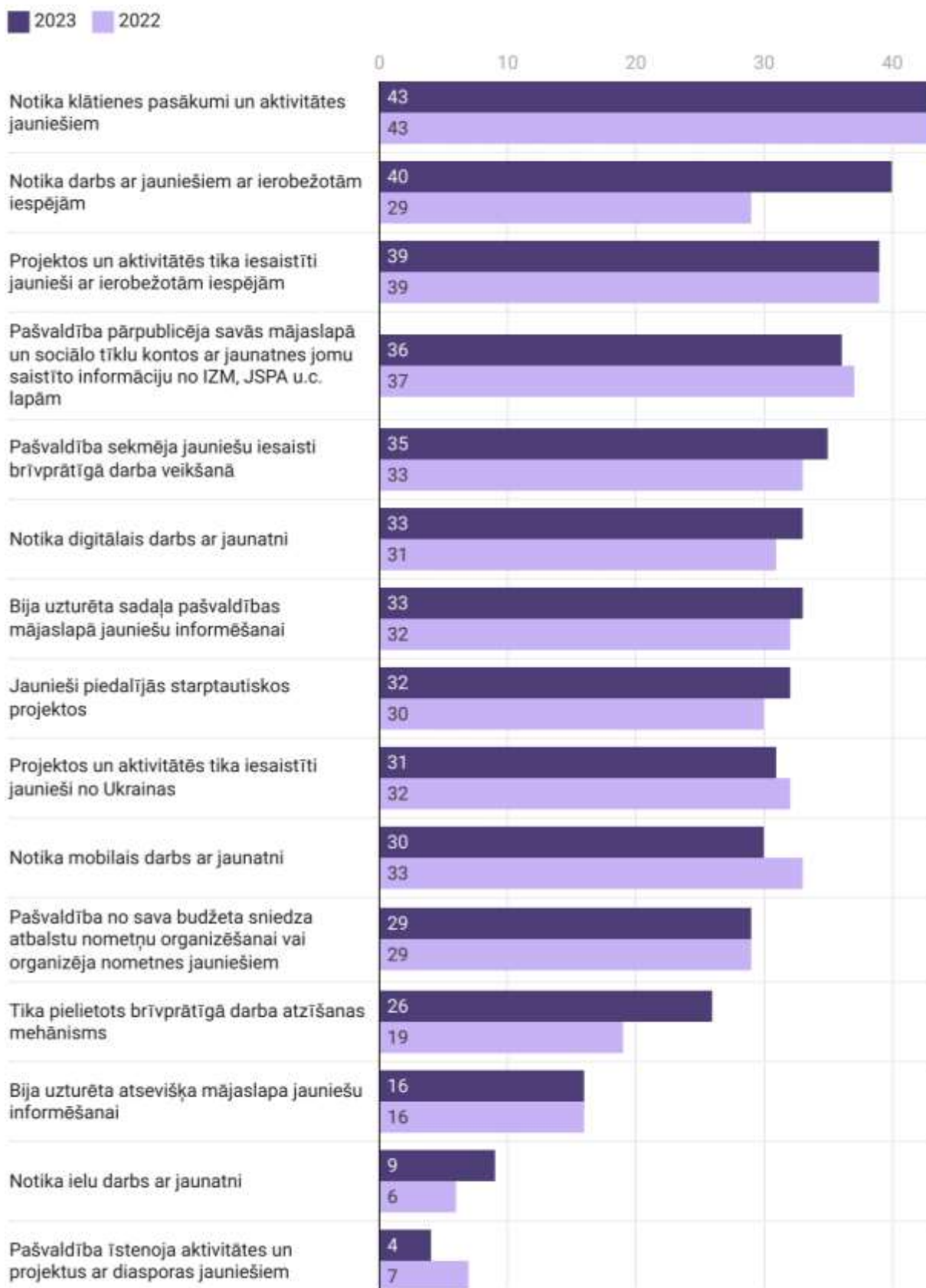
Darba ar jaunatni īstenošanas tendences

2023. gadā klātienes pasākumi un aktivitātes notika visās 43 pašvaldībās. Absolūtā vairākumā, 40 pašvaldībās, notika darbs ar jauniešiem ar

ierobežotām iespējām, 39 pašvaldībās šie jaunieši tika iesaistīti projektos un aktivitātēs (detalizētāka informācija par darbu ar jauniešiem ar ierobežotām iespējām ir pieejama šī ziņojuma sadaļā "Darbs ar jauniešiem ar ierobežotām iespējām"). 36 pašvaldības regulāri pārpublicēja savos resursos ar jaunatnes jomu saistīto informāciju no IZM, JSPA un citām institūcijām, savukārt 33 pašvaldības uzturēja sadaļu pašvaldības mājaslapā jauniešu informēšanai un 16 pašvaldībām bija atsevišķa mājaslapa šim mērķim. 33 pašvaldībās notika digitālais darbs ar jaunatni, savukārt mobilais un ielu darbs ar jaunatni notika attiecīgi 30 un 9 pašvaldībās. Brīvprātīgā darba veicināšana un atzīšana bija svarīga attiecīgi 35 un 26 pašvaldībām, kamēr 29 pašvaldības no sava budžeta atbalstīja nometņu organizēšanu vai pat tās organizēja. Nelielā skaitā (4 pašvaldībās) tika īstenotas aktivitātes un projekti ar diasporas jauniešiem, savukārt Ukrainas jaunieši piedalījās projektos un aktivitātēs 31 pašvaldībās. Informāciju par darba ar jaunatni īstenošanas tendencēm salīdzinājumā ar 2022. gadu lūgums skatīties *attēlā Nr. 4*.

Attēls Nr. 4. Darba ar jaunatni īstenošanas tendences, pašvaldību skaits.

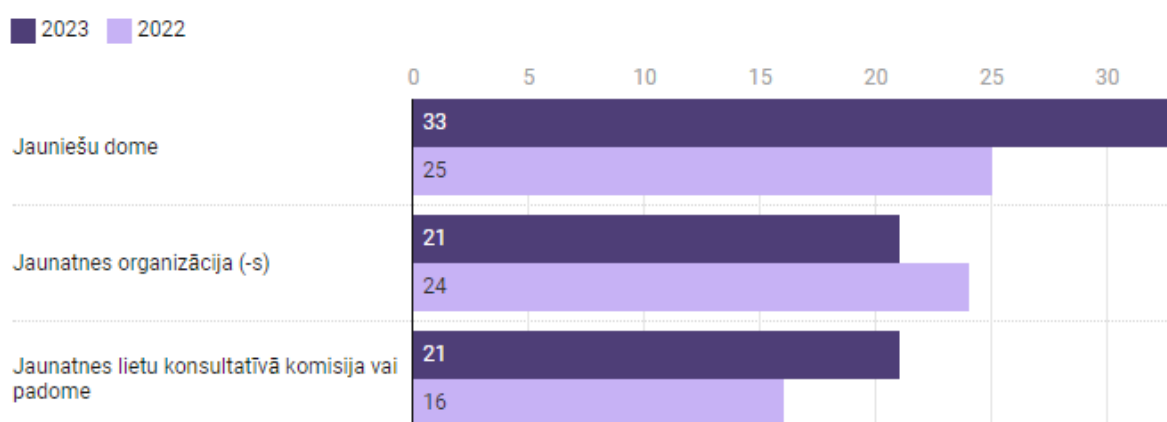

LĪDZDALĪBA UN SADARBĪBA

Jauniešu līdzdalības mehānismi

2023. gadā pieauga to pašvaldību skaits, kurās darbojās jauniešu dome – tagad šis jauniešu līdzdalības mehānisms ir pieejams 33 pašvaldībās (2022. gadā pašvaldību ar jauniešu domēm skaits bija 25), līdz 21 pieauga arī jaunatnes konsultatīvo komisiju skaits (16 iepriekšējā gadā), tomēr no 24 līdz 21 samazinājās to pašvaldību skaits, kurās darbojās jaunatnes organizācijas (sk. *Attēls Nr.5.*). Neviens no šiem līdzdalības mehānismiem nebija pieejams jauniešiem 2 pašvaldībās, kas ir uzlabojums salīdzinājumā ar 8 pašvaldībām 2022. gadā.

Attēls Nr. 5. Jauniešu līdzdalības mehānismi, pašvaldību skaits

Atbildot uz jautājumu par to, kā tiek nodrošināta jauniešu līdzdalība konsultatīvajā padomē, pašvaldības ir norādījušas, ka jaunieši tika iekļauti komisijas sastāvā 18 pašvaldībās (11 pašvaldībās 2022. gadā), 11 pašvaldībās izstrādāja priekšlikumus jaunatnes politikas attīstībai, kuru pārrunāšana notika komisijā (6 iepriekšējā gadā), 9 pašvaldībās jaunieši ierosināja sev būtisku jautājumu iekļaušanu komisijas darba kārtībā (pirms tam – 6), 9 pašvaldībās ir izstrādāta kārtība, kā jaunieši tiek iesaistīti komisijas darbībā (4 pašvaldībās iepriekš), savukārt 5 pašvaldībās jaunieši

sniedza priekšlikumus pašvaldības lēmumu, normatīvo aktu un citu dokumentu pilnveidošanai (7 pašvaldībās 2022. gadā).

Aplūkojot informāciju par jauniešu līdzdalības mehānismiem 2023. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, var secināt, ka kopumā pašvaldībās ir vērojamas pozitīvas tendences, tomēr līdz šim līdzdalības iespējas nav vienlīdzīgi pieejamas jauniešiem visās pašvaldībās.

Sadarbība ar NVO, kas veic darbu ar jaunatni

2023. gadā 38 pašvaldībās darbojās biedrības un nodibinājumi (NVO), kas veic darbu ar jaunatni (2022. gadā darbu ar jauniešiem veica 41 pašvaldībā). Šādu NVO skaits dažādās pašvaldībās svārstījās no 1 līdz 16⁴. Uz to, ka notika sadarbība ar NVO, kas veic darbu ar jaunatni, ir norādījušas 39 pašvaldības (37 iepriekšējā gadā), savukārt 7 pašvaldībās šīm organizācijām tika deleģēti dažādi darba ar jaunatni uzdevumi: brīvprātīgais darbs, brīvā laika aktivitātes, mentorēšana u.c. 2022. gadā darba ar jaunatni uzdevumi tika deleģēti NVO 10 pašvaldībās.

Sadarbība ar citām struktūrām

Darba ar jaunatni jomā pašvaldībās notiek aktīva sadarbība. 2023. gadā visās pašvaldībās notika sadarbība jaunatnes jomā starp dažādām pašvaldībās struktūrām, 38 pašvaldībās notika sadarbība arī ar vietējām valsts struktūrām (attiecīgi 39 un 39 iepriekšējā gadā). Sadarbību ar citām pašvaldībām īsteno 38 pašvaldības (37 pirms tam), savukārt sadarbība ar uzņēmējiem notika 35 pašvaldībās (33 iepriekš).

---

⁴ Izņemot Rīgas valstspilsētu, precīzi dati nav zināmi.

DARBA AR JAUNATNI STRATĒGISKĀ PLĀNOŠANA

Jaunatnes politikas plānošana

Lai nodrošinātu jaunatnes politiku atbilstību jauniešu vajadzībām un interesēm, pašvaldībās izmanto dažādus instrumentus: 41 pašvaldībā ne retāk kā reizi 2-3 gados tiek apzināti un apkopoti jauniešu viedokļi un vajadzības (42 pašvaldībās 2022. gadā), 40 pašvaldības ir izveidojušas konkrētus mehānismus, sistēmas vai instrumentus, lai apzinātu un izprastu jauniešu viedokļus un vajadzības (pirms tam – 36), savukārt 28 pašvaldībās reizi gadā tiek apkopota statistika par pašvaldības teritorijā dzīvojošajiem jauniešiem (2022. gadā – 26).

Atbildot uz jautājumu, vai 2023. gada laikā notika pasākumi, lai apzinātu jauniešu viedokļus un vajadzības, lielākā daļa – 35 pašvaldības – atbildējušas, ka organizēja diskusijas ar jauniešiem (34 pašvaldībās notika diskusijas 2022. gadā). 27 pašvaldības veica aptaujas, kas sniedza skaidrāku priekšstatu par jauniešu vajadzībām un viedokļiem (25 pašvaldības pirms tam). Savukārt 17 pašvaldībās izmantotas sociālo mediju platformas, lai monitorētu un izprastu jauniešu viedokļus un intereses (22 pašvaldībās 2022. gadā), kas pašvaldībām ļauj sekot līdzi aktuālām jauniešu tendencēm un jautājumiem. 20 pašvaldības rīkoja jauniešu forumus (pirms tam – 21 pašvaldība), kas ir vērtīgas platformas diskusijām un ideju apmaiņai starp jauniešiem un lēmumu pieņēmējiem. Savukārt jau 7 pašvaldības 2023. gadā veica pētījumus, kas ļāva izpētīt jauniešu uzskatus un vajadzības plašāk un detalizētāk (2022. gadā pētījumus īstenoja 3 pašvaldības). Lielākoties, 35 pašvaldībās, tiek izmantoti 2 un vairāk veidi, lai apzinātu jauniešu viedokļus un vajadzības (34 iepriekšējā gadā). Tikai vienā pašvaldībā 2023. gadā netika apzināti jauniešu viedokļi un vajadzības (2022. gadā šādu pašvaldību nebija).

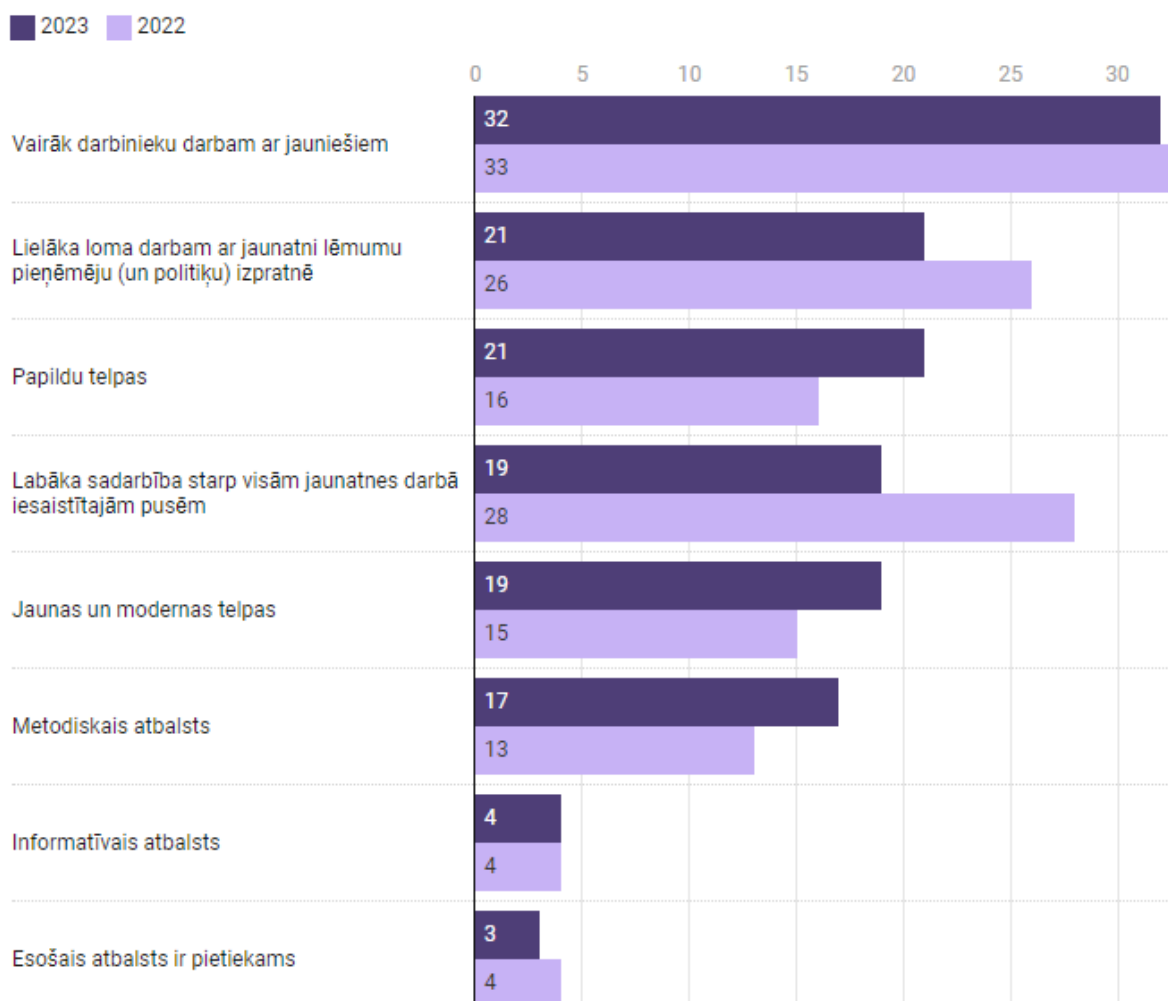
2022. gadā 23 pašvaldībās ir bijis spēkā esošs atsevišķs pašvaldības jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokuments (šādi dokumenti bija spēkā 2022. gadā 17 pašvaldībās), 35 pašvaldībās jaunatnes politikas

attīstība ir plānota citos pašvaldības politikas plānošanas dokumentos, piemēram, pašvaldības attīstības stratēģijā vai attīstības programmā (34 iepriekšējā gadā), tikai vienā pašvaldībā jaunatnes politika neparādās plānošanas dokumentos (2022. gadā šāda situācija bija 5 pašvaldībās). Pieauga arī to pašvaldību skaits, kuras reizi gadā veic darba ar jaunatni progresa izvērtējumu un nosaka prioritātes nākamajam gadam, – 35 pašvaldības pret 30 iepriekšējā gadā. 39 pašvaldībās jaunatnes politikas plānošana tika sasaistīta ar nacionālā līmeņa plānošanas dokumentiem (38 pašvaldībās 2022. gadā).

Nepieciešamais atbalsts

Pašvaldību atbildes uz jautājumu par nepieciešamajiem resursiem un atbalstu efektīvākai darba ar jaunatni īstenošanai atklāj dažādas nepieciešamības un prioritātes. Tāpat kā iepriekšējā gadā, visvairāk pašvaldības – 33 – norādījušas, ka būtu svarīgi palielināt darbā ar jaunatni iesaistīto personu skaitu. 21 pašvaldība izceļ nepieciešamību pēc lielākas lomas darbam ar jaunatni lēmumu pieņēmēju (un politiķu) izpratnē, tikpat daudz pašvaldību norāda uz nepieciešamību pēc papildu telpām, bet 19 pašvaldības norāda uz nepieciešamību pēc jaunām un modernām telpām. Tāpat arī labāka sadarbība starp visām jaunatnes darbā iesaistītajām pusēm tiek uzskatīta par būtisku faktoru, kā norāda arī 19 pašvaldības. Citas prioritātes, kas ir minētas, ir metodiskais atbalsts, kā norāda 17 pašvaldības, un informatīvais atbalsts, kā norāda 4 pašvaldības. 3 pašvaldības uzskata, ka esošais atbalsts ir pietiekams. Aplūkot atbilžu sadalījumu 2022. gadā ir iespējams *Attēlā Nr. 6*.

Attēls Nr. 3. Pašvaldību vajadzības efektīvākai darba ar jaunatni īstenošanai, pašvaldību skaits.

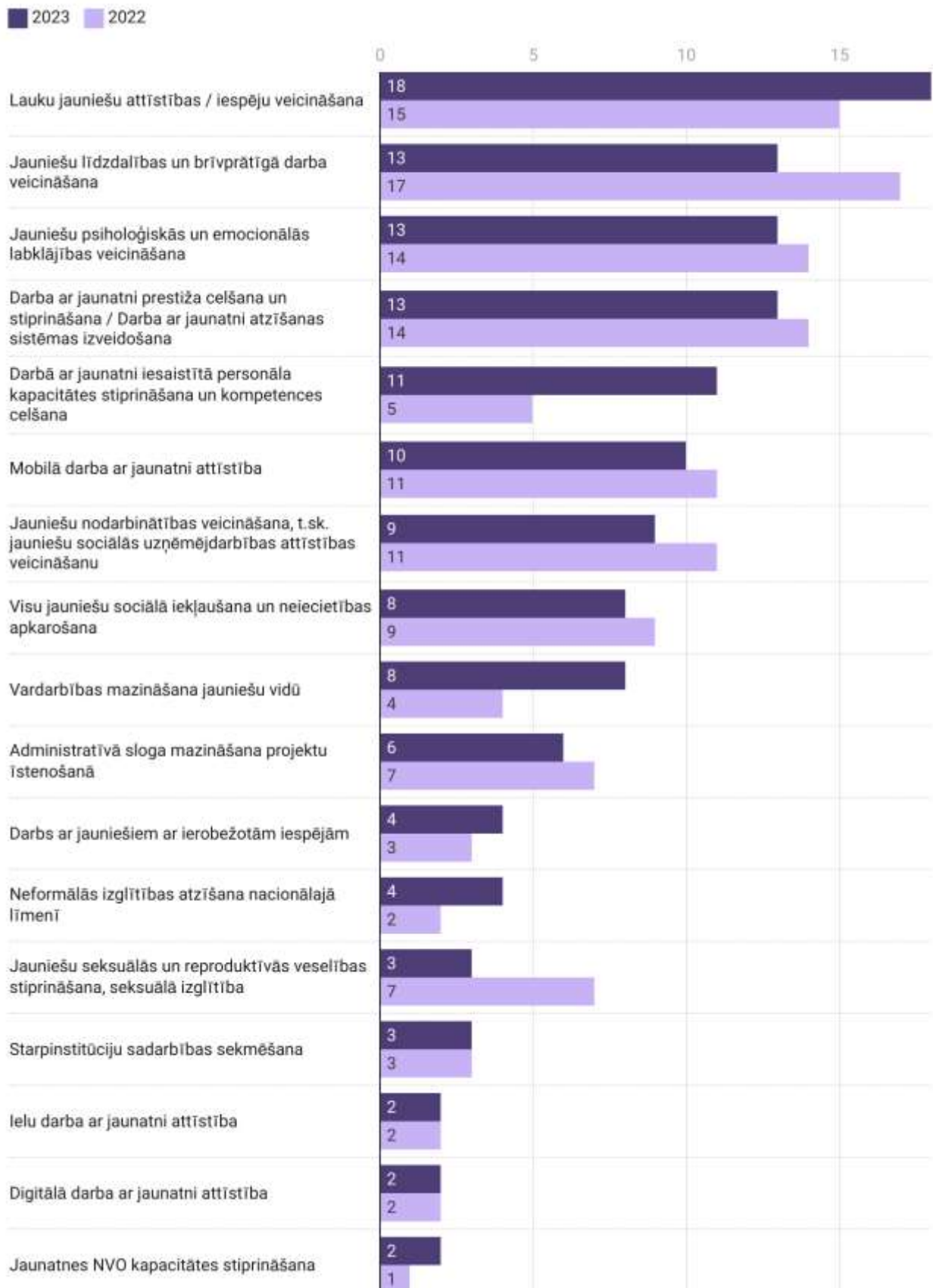

Valsts prioritātes

Atbildot uz jautājumu par to, kādām jābūt valsts prioritātēm jaunatnes politikā tuvākajos gados (sk. *Attēls Nr. 7.*), respondentiem bija iespējams izvēlēties līdz 3 prioritātēm no piedāvātā saraksta. Visbiežāk, 18 pašvaldībās, tika uzsvērts, ka ir nepieciešams veicināt lauku jauniešu attīstību un iespējas. Tāpat nozīmīgas prioritātes ir arī jauniešu līdzdalības un brīvprātīgā darba veicināšana, jauniešu psiholoģiskās un emocionālās labklājības veicināšana, kā arī darba ar jaunatni prestiža celšana un stiprināšana – tās izvēlējās 13 pašvaldības. Savukārt 11 pašvaldības uzsver nepieciešamību stiprināt darbā ar jaunatni iesaistītā personāla

kapacitāti. Mobilā darba ar jaunatni attīstība ir svarīga 10 pašvaldībām. Tālāk, 19 pašvaldības izvirza kā prioritāti jauniešu nodarbinātības veicināšanu, tostarp jauniešu sociālās uzņēmējdarbības attīstības veicināšanu. 8 pašvaldības norāda uz sociālās iekļaušanas un neiecietības apkarošanas svarīgumu, kā arī vardarbības mazināšanu jauniešu vidū, bet 6 uzsver nepieciešamību pēc administratīvā sloga mazināšanas projektu īstenošanā. Visretāk tiek minētas tādas prioritātes kā darbs ar jauniešiem ar ierobežotām iespējām, neformālās izglītības atzīšana nacionālajā līmenī, jauniešu seksuālās un reproduktīvās veselības stiprināšana, starpinstitūciju sadarbības sekmēšana, ielu un digitālā darba ar jaunatni attīstība un jaunatnes NVO kapacitātes stiprināšana. Aplūkot atbilžu sadalījumu 2022. gadā ir iespējams *Attēlā Nr. 7.*

Attēls Nr. 4. Pašvaldību izvēlētās prioritātes jaunatnes politikas jomā
valsts līmenī, pašvaldību skaits

DARBS AR JAUNIEŠIEM AR IEROBEŽOTĀM IESPĒJĀM

Iesaiste un atbalsts

Darbs ar jauniešiem ar ierobežotām iespējām ir viena no Eiropas un Latvijas jaunatnes politikas prioritātēm. Lai iegūtu informāciju, kas palīdzētu pilnveidot jaunatnes politiku un sniegt nepieciešamo atbalstu pašvaldībām šajā jomā, aptaujai ir pievienota jauna sadaļa par darbu ar jauniešiem ar ierobežotām iespējām.

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju, 70 % jeb 30 pašvaldības mērķtiecīgi strādā, lai iesaistītu darbā ar jaunatni jauniešus ar ierobežotām iespējām. Lai veiktu darbu ar jauniešiem no attāliem reģioniem/ ar ģeogrāfiskiem šķēršļiem 25 pašvaldības īsteno iniciatīvu konkursus, 23 veic mobilo darbu ar jaunatni, 22 nodrošina jauniešiem transportu un 16 īsteno digitālo darbu ar jaunatni. Svarīgi pieminēt, ka vairākas pašvaldības jautājuma komentāros norādīja gan par kapacitātes trūkumu regulāra mobilā darba īstenošanai visā pašvaldības teritorijā, gan arī par nepieciešamību nodrošināt transportu biežāk nekā uz dažiem pasākumiem gadā.

Atbildot uz jautājumu par jauniešu ar kultūras atšķirībām iesaisti, gandrīz puse, 21 pašvaldība, norādīja, ka mērķtiecīgs darbs ar šiem jauniešiem netiek veikts, 12 pašvaldībās notiek kultūru vakari, 12 respondenti norādīja, ka jauniešiem tiek nodrošināta valodu apmācība, 9 pašvaldībās pielāgo pasākumu valodu un tikpat liels pašvaldību skaits nodrošina šiem jauniešiem mentoringu.

Veicot darbu ar jauniešiem ar psihiskās veselības problēmām, 20 pašvaldībās tiek izvietota informācija par iespējām saņemt atbalstu, 19 pašvaldībās notiek atbalsta pasākumi šiem jauniešiem, 11 pašvaldībās jauniešiem tiek nodrošinātas individuālās konsultācijas, bet 10 pašvaldībās tiek nodrošināts mentoringu. Mērķtiecīgs darbs ar jauniešiem ar psihiskās veselības problēmām netiek veikts 14 pašvaldībās (dažas pašvaldības

norādīja, ka darbu ar šiem jauniešiem īsteno citas pašvaldības institūcijas ārpus darba ar jaunatni tvēruma).

Lai iesaistītu darbā ar jauniešiem tos jauniešus, kuri ir ārpus izglītības sistēmas, 27 pašvaldībās tiek izplatīta informācija par iespējām iesaistīties, 15 pašvaldībās tādi jaunieši tiek apzināti un iesaistīti ar vienaudžu palīdzību, 14 pašvaldībās notiek sadarbība ar citām institūcijām, savukārt 10 pašvaldībās mērķtiecīgs darbs ar šiem jauniešiem netiek veikts. 4 pašvaldības kā iesaistes veidu norādīja projektu "PROTI un DARI!".

Respondentiem bija arī iespējams sniegt atvērtās atbildes uz jautājumu par to, kādām jauniešu ar ierobežotām iespējām grupām un kādā veidā tika sniegts mērķtiecīgs atbalsts 2023. gadā. Parasti pašvaldībās darbs tiek veikts ar vairākām jauniešu ar ierobežotām iespējām grupām. Visbiežāk atbalsts tika sniegts jauniešiem ar ģeogrāfiskiem šķēršļiem (16 pašvaldības), sociālā riska grupu jauniešiem (11), jauniešiem ar mācīšanās grūtībām (9), tiem, kuriem ir ekonomiskas grūtības (9). Pašvaldības arī uzsvēra atbalstu jauniešiem ar kultūras atšķirībām (7), tostarp Ukrainas valstspiederīgajiem, un jauniešiem ar veselības problēmām (6). Bieži kā atbalsta veidi tika pieminēti mobilais darbs ar jaunatni, transporta nodrošināšana uz pasākumiem, īpašas programmas un individuālas konsultācijas. Atbalsts tika nodrošināts caur dažādām aktivitātēm, piemēram, semināriem, nometnēm, mentoringa programmām un sadarbību ar sociālajiem dienestiem, lai veicinātu labāku integrāciju un prasmju attīstību. Retāk tika minēti specifiski pasākumi jauniešiem ar psihiskās veselības problēmām (4), tiem, kuri cīnās ar atkarībām (2), un atbalsts LGBTQ+ kopienai (2), ko vienā no pašvaldībām kā tēmu aktivizēja paši jaunieši, jo daudzi no šiem jauniešiem ir saskārušies ar negatīvu pieredzi skolā vai mājās. Šīm grupām tika sniegts mērķtiecīgs atbalsts caur specializētām konsultācijām, psiholoģiskajiem pakalpojumiem un iekļaujošiem kopienu pasākumiem. Dažas pašvaldības arī koncentrējās uz nodarbinātības iespējām un organizēja atpūtas un sporta aktivitātes, kas

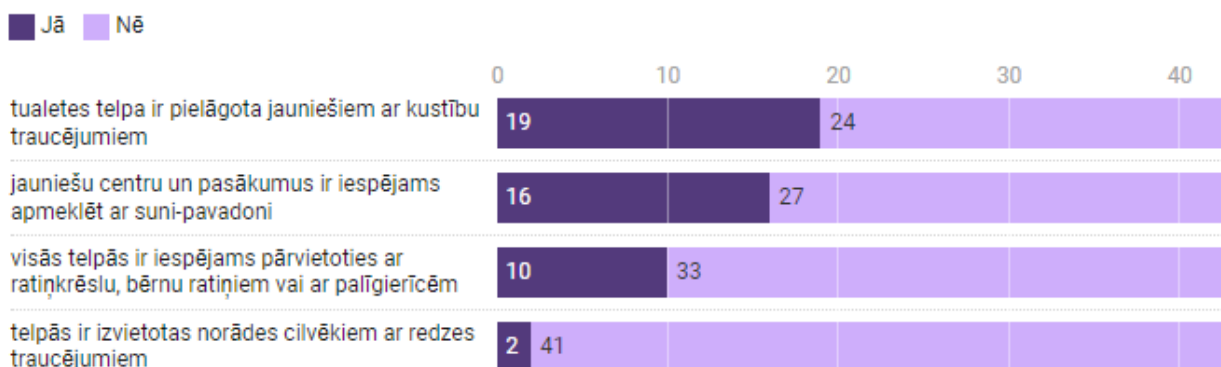
pielāgotas jauniešu ar ierobežotām iespējām vajadzībām. 7 pašvaldībās mērķtiecīgs atbalsts jauniešiem ar ierobežotām iespējām netika sniegts.

Vide

Atbildot uz jautājumu par to, kas tiek darīts, lai darbā ar jaunatni nodrošinātu drošu, iekļaujošu vidi un attieksmes, gandrīz visi respondenti, t.i. 42 pašvaldības, atbildējuši, ka jaunieši tiek mudināti izturēties atvērti un pieņemoši viens pret otru, ievērojot iekļaujošas komunikācijas principus. Lielākā pašvaldību daļa, 30, atbalsta jauniešu iniciatīvas par šo tēmu, bet 24 pašvaldībās par šo tēmu notiek darbā ar jaunatni iesaistīto personu apmācība. To, ka informācija par darbu ar jaunatni aktivitātēm tiek izplatīta, ievērojot iekļaujošas saziņas principus un nodrošinot informācijas pieklūstamību, norādīja 20 pašvaldības, savukārt 19 pašvaldībās darbs ar jaunatni tiek īstenots saskaņā ar iekļaujošas vides politiku/ vadlīnijām/ pamatprincipiem vai kādu līdzīgu vietēja līmeņa dokumentu. 9 pašvaldībās par šo tēmu tiek īstenotas informatīvās kampaņas, kā arī neviena no pašvaldībām nenorādīja, ka mērķtiecīgi nekas netiek darīts.

Ir svarīgi nodrošināt vides pieejamību jauniešiem ar funkcionāliem traucējumiem jauniešu centros un citā jauniešiem domātā infrastruktūrā pašvaldības. Šobrīd absolūtais vairākums pašvaldību to nodrošina daļēji vai nenodrošina vispār, to atklāj pašvaldību atbildes uz jautājumu par to, kā pašvaldības jauniešu centros un citā jauniešiem domātā infrastruktūrā tiek nodrošināta vides pieejamība. Tualetes telpas ir pielāgotas jauniešiem ar kustību traucējumiem 19 pašvaldībās, jauniešu centrus un pasākumus ir iespējams apmeklēt ar suni-pavadoni 16 pašvaldībās, 10 pašvaldībās visās [jauniešiem domātās] telpās ir iespējams pārvietoties ar ratiņkrēslu, bērnu ratiņiem vai ar palīgierīcēm, kā arī tikai 2 pašvaldībās telpās ir izvietotas norādes cilvēkiem ar redzes traucējumiem – tas ir tās pašvaldības, kurās ir izpildīti arī trīs iepriekšējie nosacījumi. 14 pašvaldības norādīja, ka vides pieejamība jauniešiem domātā infrastruktūrā netiek nodrošināta, kā arī 10 pašvaldības norāda, ka vides pieejamība tiek nodrošināta nevienmērīgi, dažos objektos.

Attēls Nr. 5. Vides pieejamības nodrošināšana jauniešiem domātā infrastruktūrā, pašvaldību skaits

Izaicinājumi un vajadzības

Pašvaldību sniegtās atbildes brīvā formā uz jautājumu par izaicinājumiem, ar kuriem nākas saskarties, iesaistot darbā ar jaunatni jauniešus ar ierobežotām iespējām, atklāj vairākas bieži minētas problēmas. Vispirms, liels izaicinājums ir nepietiekama kapacitāte – trūkst cilvēkresursu, pastāv materiālo, finanšu un aprīkojuma, resursu nepietiekamība. Otrkārt, darba ar jaunatni veicējiem nepieciešamas specifiskas zināšanas gan saistībā ar to, kā identificēt un sasniegt jauniešus ar ierobežotām iespējām, gan arī saistībā ar to, kā viņus motivēt iesaistīties aktivitātēs. Būtiskas problēmas rada arī vides (ne)pieejamība un mobilitātes jautājumi, īpaši attiecībā uz tiem jauniešiem, kas dzīvo attālos rajonos vai tiem, kam ir kustību ierobežojumi.

Pašvaldību sniegtās atbildes uz jautājumu par nepieciešamo atbalstu, lai uzlabotu darbu ar jauniešiem ar ierobežotām iespējām, akcentē dažādas apmācību un izglītošanas vajadzības, kā arī nepieciešamību pēc mērķēta finansiālā atbalsta. Izcelta nepieciešamība pēc darbinieku mācībām, kas būtu vērstas uz kompetenču uzlabošanu darbam ar jauniešiem ar ierobežotām iespējām, t.sk. ar uzsvaru uz praktisku zināšanu apguvi un pieredzes apmaiņu. Tāpat tiek minēts metodiskais atbalsts un mentorings. Savukārt papildus finansējums ir nepieciešams, lai uzlabotu infrastruktūru,

t.sk. nodrošinot vides pieejamību, attīstīt mobilitāti (gan mobilā darba ar jaunatni kontekstā, gan transporta pieejamības jauniešiem nodrošināšanai), piesaistīt jaunus cilvēkresursus, kā arī sniegt lielāku atbalstu jauniešu iniciatīvām.